

מילין יקירין וחידישים נפלאים מלוקט
מדברות קדשו ותורתו של
רבי דוד חי אביחצירא שליט"א

מִי־הֵתָא

חֵתָא פָּא

חֵתָא דְאִוְרֵי־תָא
יסוד חדש ונפלא על הפרשה

התבוננות שונה לגוף ולנשמה כפי המאפיינים של כל אחד מהם

כשזוכר גדלות נשמתו אינו בא לידי חטא

על כן פנה התנא בדבריו בראשונה אל הנשמה ואמר: הסתכל בשלושה דברים - הסתכל בג' דברים נעלמים שצריך בהם הסתכלות. דע מאין באת - שחוצבה נשמתך מתחת כסא הכבוד והיא חלק אלוה ממעל, ואין ראוי שתעשנה זרה ונכריה לו במעשיך הרעים. ולאן אתה הולך - למקום שממנו חוצבה להשיג ארחות חיים, שמה עתידה נשמתך לילך ואין ראוי שתמנע טוב מבעליו. ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון - כי גם הנשמה עתידה ליתן דין וחשבון, וכמעשה דהחיגר והסומא שומרי הגן (סנהדרין צא). והדר מפרש עוד ג' אחרים על הגוף והם לגריעותא, 'מאין באת מטפה סרוחה' וכו'. באופן שהג' של הנשמה הם למעליותא, והג' של הגוף הם לגריעותא. וכולן שוין לטובה להרחיק את האדם מן העבירה, עכד"ק.

כל העולמות העליונים בשמחה והקב"ה

משתבח בפני אבותיו כשעושה רצון ה'

הנה רואים אנו שפתח התנא בראשית דבריו כיצד יסתכל האדם ולא יבוא לידי חטא, והוא ע"י שיכיר גדלות נשמתו ולא יזיה מעלות רמות יכול להעפיל כששומרה בטהרה. וזו היא העצה הראשונה קודם שיצטרך לבוא לחשבון פחות יותר שיש לו להימנע מחטא מחמת העונש ופחיתות גופו. ומעין זה כתב הרמ"ע מפאנו ע"ה (עשרה מאמרות חקור דין ח"ג פ"א): אבל מה שנראה לנו פשוט בכוונת התנא הוא, כי שומר נפשו בטהרה כשהוא נותן דין וחשבון, הקב"ה משתבח בו בכל פמליא דיליה כדכתיב

בְּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹקֵיכֶם לֹא תִתְגַּדְּדוּ וְלֹא תִשְׁמְדוּ קִרְחָה בֵּין עֵינֵיכֶם לְמַת. כִּי עִם קְדוֹשׁ אֲתֶה לַה' אֱלֹקֶיךָ בְּךָ בַּחֲרָה' אֱלֹקֶיךָ לְהִיּוֹת לּוֹ לְעַם סִגְלָה מִכָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאָדָמָה (י' א).

בהקדם דברינו נבאר דברי חז"ל (אבות פ"ג מ"א): עקביא בן מהללאל אומר הסתכל בשלושה דברים ואי אתה בא לידי עבירה, דע מאין באת, ולאן אתה הולך, ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון. מאין באת - מטיפה סרוחה, ולאן אתה הולך - למקום עפר רמה ותולעה, ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון - לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא. ורבו מפרשי המשנה שהקשו לשם מה כפל התנא דבריו. שבתחילה אומר 'מאין באת וכו', ואחר שמפרט שלושת ההסתכלויות חוזר ומפרש 'מאין באת מטיפה סרוחה, ולאן אתה הולך למקום עפר רמה ותולעה' וכו'.

ענה על כך תלמידו של האר"י הקדוש הרה"ק רבי שמואל די אוזידא ע"ה בחיבורו הנודע מדרש שמואל (אבות שם), כי אכן שתי הסתכלויות ביקש התנא ללמדנו כאן, האחת מכוונת לנשמה והאחת לגוף. אנשי הנשמה המבינים כי כל הגשמיות נבראה אך ורק לצורך הנשמה, אינם מתפעלים מהקורה והיקרה עם גופם שכן יודעים שהגוף אינו תכליתי ומה בכך כי ילך למקום עפר רימה ותולעה. כן גם יודעים היטב כי עתידים הם ליתן דין וחשבון, אך אין עיקרם ועבודתם מחמת הדין והחשבון כדברי המסילת ישרים (פכ"ד) בעניינה של יראת העונש: ואין יראה זו ראויה אלא לעמי הארץ, ולנשים אשר דעתן קלה, איך אינה יראת החכמים ואנשי הדעת.

המשך בעמוד הבא

ח"ו לידי יאוש. אלא בראשונה צריכין להגביה את כוחות נפשו, ולהסתכל במעלת נפשו ובמקור חצבה, ויגבה לבו בדרכי ה' יתברך, ורק אחר כך ישוב להכניע את כוחות החומר בתשובה, בתפילה, ובתחנונים על העבר וכו'.

וממשיך על פי דברי המשנה: שני דברים אמר התנא, שצריך להגביה את הנפש ולהכניע את החומר, להגביה את הנפש אמר 'מאין באת' ולא פירש, כי ידוע מאין שורש כל איש ישראל, ומקרא מלא הוא **בנים אתם לה' אלקיכם**, כמו בן הנמשך ממוח האב, 'ולאן אתה הולך' לאשתאבא בגופא דמלכא. וחזר ואמר שצריך נמי להכנעת החומר להסתכל נמי מאין בא החומר מטפה סרוחה וכו', ומכל מקום הרי סידר התנא בראשונה הגבהת הנפש ואחר כך הכנעת החומר, כי בהכנעת החומר בראשונה יש לחוש, ע"כ דברי קדשו.

כשזוכר מעלת נשמתו עושה כל מעשיו בהתלהבות

נעתיר נא שיעזור ה' יתברך ונזכה להכיר מעלת נשמתנו ולחיות בהסתכלות זו תמיד בכל ימי חיינו, ובכך לא נבוא לידי חטא, ועוד נזכה בהסתכלות זו לעבוד את ה' יתברך בחיות והתלהבות כדברי **השם משמואל** (מקץ תרע"ו ד"ה ויחי): ובאם היה דבק בהזכירה היה עושה כל מעשיו בחיות והתחדשות והתלהבות, כן יהי רצון אמן.

(ישעיה מט ג) **'ישראל אשר בך אתפאר, וקורא לאבות העולם ובניהם עמהם ואומר: אשריכם שיצא זה מחלצים.** לפיכך סתם לן תנא ברישא ואמר 'לפני מי' ותו לא, כי הדבר ידוע דכולהו עלמין חדאן בהדיה.

דרוש נפלא נאמר בזה בשמו של הרה"ק בעל בית אברהם **מסלונים ע"ה**: 'מוסר ה' בני אל תמאס' (משלי ג יא), וביאר, מהו מוסר ה' לבני ישראל עם קרובו - 'בני', דע לך כי בכל מצב שהוא הינך בני חביבי, בנו של מלך מלכי המלכים, ונשמתך אצולה תחת כסא הכבוד, 'אל תמאס' - אנא ממך אל תמאס ותלכלך חלילה את נשמתך הגבוהה בחטאים ועוונות.

כשיביט ויזכור מקור מחצב נשמתו לא יפול לידי ייאוש ח"ו

באם לא תעלה בידו, ישתמש באפשרות השניה ויכניע את גופו בהתבוננות בפחיתות גופו וביראת הדין בעלותו במחשבתו כי יעמוד לפני מלך מלכי המלכים לתת דין וחשבון שהיא יראת העונש. אבל תחילה לכל ממליץ התנא הקדוש כי הדרך המובחרת היא שידע ערך נשמתו, וכדברי **השם משמואל** (יתרו תרע"ג ד"ה בחודש): ובאמת זו עצה היעוצה לכל איש הבא ליטהר, לא תהיה ראשית מעשיו להכניע את החומר בתעניתים וסיגופים, ולהתמרמר בנפשו אפילו על חטאת נעורים, פן יבוא מזה

מילתא דפליאה

קולות מתן תורה נשמעים לעולם

וְשִׁמְרָתֶם לַעֲשׂוֹת אֵת כָּל הַחֻקִּים וְאֵת הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר אָנֹכִי נֹתֵן לְפָנֵיכֶם הַיּוֹם (יא לב). ידוע מה שדרשו חז"ל בספרי (פי' נח) על פסוק זה, שיהיו חביבים עליך היום כאילו היום קיבלתם אותם מהר סיני, ויהיו רגילים בפניכם כאילו היום שמעתם אותם. והרי על אותו הקול שהיה במעמד הר סיני נאמר (לעיל ה יט) 'קול גדול ולא יסף' ותירגם אונקלוס 'ולא פסיק', שהקול ההוא קיים עד היום הזה, וזהו הבת קול שיוצאת בכל יום ומכרזת שובו בנים שובבים, וגם הבת קול שיוצאת מהר חורב בכל יום ויום ואומרת אוי להם לבריות מעלבונה של תורה (אבות פ"ו מ"ב), ובכח זה יכול האדם המזכך לבו ומוחו לשמוע תמיד את קול ה' ותורתו אף כשהוא עוסק בעניני עולם הזה.

'נותן התורה' בלשון הוה

בזה יבואר מה שברכות התורה כוללים הודאה על העבר ועל ההוה כאחד, ובטור (או"ח סי' מז) כתב שעיקר הברכה נתקנה על מעמד הר סיני, אשר בחר בנו מכל האומות וקרבנו לפני הר סיני והשמיענו דבריו מתוך האש, ונתן לנו תורתו הקדושה כלי חמדתו שהיה משתעשע בה בכל יום. אבל הט"ז (שם ס"ק ה) כתב, שתיקנו לחתום 'נותן התורה' שיש במשמעותו לשון הוה, ולא 'נתן התורה' בלשון עבר, כי הכוונה היא שהוא יתברך נתן לנו תמיד בכל יום תורתו, וממציא לנו בה טעמים חדשים.

ויש להוסיף ולומר, שברכות התורה פותחות בלשון עבר 'ונתן לנו את תורתו' וכן 'אשר נתן לנו תורת אמת', ואילו החתימה היא בלשון הוה 'נותן התורה', כי קולות מתן תורה אין להם הפסק ובכוחנו לשומעם גם כיום, ובברכות התורה אנו ממשיכים את הארת מתן תורה גם לימינו אנו, ומחברים את התורה המתחדשת בכל יום עם שורשה בתורה שניתנה לנו במעמד הר סיני.

ברזא דאח"ד

רמזים נפלאים על סדר הפרשה

כח התורה להפוך קללה לברכה

הקב"ה שעשרת הדברות יפתחו באות אל"ף, כי מכיון שניתנה התורה ניתן בה הכוח להפוך את הקללה לברכה ואת הדין לרחמים.

עבודת האדם להפוך הרע שבו לטוב

אמנם עדיין קשה, הגם שבכוח התורה אפשר להפוך את הקללה לברכה, מכל מקום הרי היה יכול לפתוח את התורה באות בי"ת שהיא בעצמה לשון ברכה, ולא לפתוח באות אל"ף ולהפוך את הקללה לברכה בכוח התורה. ונראה לומר על פי הפסוק שלפנינו **ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה** שהתורה כוללת בתוכה גם קללה וברכה, והיינו שבדברי התורה נותן לפניכם גם ברכה וגם קללה, וכן האדם כולל בתוכו טוב ורע, רוחניות וגשמיות, ולפיכך פותחת התורה בלשון קללה כדי לתת כוח להפוך את הקללה לברכה, ועל ידי התורה זוכה גם האדם להפוך הרע שבו לטובה ולברכה.

במתן תורה ניתן לתחתונים הכוח לעורר את העליונים

והנה קודם מתן תורה לא היה ביכולת האדם להפוך הרע לטוב, כי עדיין לא ניתן הכוח בתחתונים לעורר במעשיהם השפעה מהעליונים, והיתה בריאת העולם באיתערותא דלעילא ללא התעוררות התחתונים בבחינת 'עולם חסד יבנה', שהתעורר נחת רוח במרום ממה שעתידים ישראל לקיים תורה ומצוות בעולם, וכן נמשך קיום העולם בחסד הבורא עד למתן תורה, ולכן לא נברא העולם אלא באות בי"ת הרומזת לברכה, כי עדיין לא היה בכוח התחתונים להפוך את הקללה לברכה, אמנם כשבא ליתן תורה לישראל פתח באות אל"ף כדי שיהפכו ישראל את הקללה לברכה, כי במתן תורה ניתן הכוח בידי האדם שיהיו מעשיו משפיעים בעליונים, וכן יהיה ביכולתו להפוך הרע שבקרבו לטובה בכוח התורה.

ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה (יא כו). יש לבאר בזה על פי מה שאמרו חז"ל (ירושלמי חגיגה פ"ב ה"א) במעשה בריאת העולם שפותח באות בי"ת 'בראשית ברא', ואמרו חז"ל, לפיכך פתח באות בי"ת ולא באות אל"ף, כי בי"ת לשון ברכה ואל"ף לשון ארירה, ועל ידי שנברא בלשון ברכה יהיה לו יותר קיום מאשר אילו היה נברא באל"ף הרומז לקללה. ומבואר כאן הכח הגדול הטמון באותיות הקדושות, שבהם נבראו שמים וארץ, כמבואר בעומק דברי חז"ל (זוהר תרומה קסא). אסתכל באורייתא וברא עלמא, ולעולם האותיות הללו מחיות ומקיימות את כל העולמות, ולכל אות יש כח לעצמה לטוב ולמוטב, ולכן דקדק לפתוח באות שיש בה ברכה ולא קללה.

כוח התורה מהפכים הקללה לברכה

והנה במדרש אמרו (ב"ר א י): אמר ר' אלעזר בר חנינא בשם ר' אחא, עשרים וששה דורות היתה האל"ף קורא תיגר לפני כסאו של הקדוש ברוך הוא. אמרה לפניו, רבונו של עולם אני ראשון של אותיות ולא בראת עולמך בי, אמר לה הקדוש ברוך הוא העולם ומלואו לא נברא אלא בזכות התורה, שנאמר (משלי ג יט) 'ה' בחכמה יסד ארץ' וגו', למחר אני בא ליתן תורה בסיני ואיני פותח תחלה אלא בך שנאמר (שמות כ ב) 'אנכי ה' אלקיך'.

ויש להבין דברי חכמים, אם מתחילת בריאת העולם לא פתח באל"ף משום שיש במשמעה 'ארירה', מדוע כשפותח בסיני כן ניתן לפתוח בלשון 'ארירה'. פירש **רבי שלמה קלוגר ע"ה באמרי שפר** (ריש בראשית) כי אכן העולם מצד עצמו אינו יכול להתקיים באות אל"ף כדי שלא יתעורר כוח הארור, אבל עשרת הדברות פותחים באות אל"ף 'אנכי', כי התורה יש בה כוח להפוך הקללה לברכה, וזהו שאמרו חז"ל שהיתה האות אל"ף קוראה תיגר על שלא נברא בה העולם, ואמר לה

חסד יסודו של בניינו של עולם

אתה עושה כן הרניני ז'ן אותך ח'ן אותך ומט'יב אותך ונותן לך י'רושה לעולם הבא. והקשה, מהו שאמרו ה"ו שמו של הקב"ה, וי"ד להיכן הלך. ועוד מה שייך שמו של הקב"ה אם אתה עושה כן. אלא העניין הוא כי א'ב'ג'ד'ה' גימטריא י"ה ואחר אותיות אלו באה האות ו', שהם יחד כל אותיות ה' יתברך, ובא לרמוז לנו, הרוצה להעשות מרכבה לשמו של הקב"ה יאחז צדיק דרכו בשני אלו, האחד א'לף ב'ינה הוא התורה אש דת כנגד האש שבקדושה שהוא המתלהב בתורת ה' שנאמר בה (ירמיה כג כט) 'הלא כה דברי כאש'. וג'מול ד'לים זה גמילות חסדים כנגד המים שבקדושה. ובכך השלים שמו של הקב"ה, ואם אתה עושה כן הרניני זן אותך חן אותך ומט'יב לך, ונותן לך ירושה לעולם הבא.

המורם מזה גודל הדביקות שנדבק האדם בבוראו ע"י שעוסק בגמילות חסדים, ובכך מובן הכיצד עולה בקנה אחד עם העוסק בתורה וקובר את בניו, שיכולים לבוא בכח גמילות חסדים לדרגות גבוהות ועצומות ממש מעין אלו.

בקלות יכול כל אדם לקיים מצוה זו

מצות גמילות חסדים הוא מצוה שבגופו ואף אם אין בידו כלום, יכול לגמול חסד, והרי הן דברי הגמרא (סוכה מט:): תנו רבנן, בשלשה דברים גדולה גמילות חסדים יותר מן הצדקה, צדקה בממונו, גמילות חסדים בין בגופו בין בממונו. צדקה לעניים, גמילות חסדים בין לעניים בין לעשירים. צדקה לחיים, גמילות חסדים בין לחיים בין למתים.

ולמעלות אלו יכול כל אדם לבוא, שאף שבשאר כל מצוות התורה צריך לעשותם לשם שמים ולא לצורך עצמו וטובתו כדי שתהיה המצוה בשלימות. בגמילות חסדים ובצדקה שונה הדבר ואף אם עושה המצוה שלא לשמה עולה לו המצוה, כמו שאמרו בגמרא (פסחים ח). האומר הרי סלע זו לצדקה בעבור שיחיה בני או שאהיה בן העולם הבא הרי זה צדיק גמור.

אַחְרֵי ה' אֱלֹקֵיכֶם תִּלְכוּ (יג ה). איתא בגמרא (ברכות ה.) 'כל העוסק בתורה ובגמילות חסדים וקובר את בניו מוחלין לו על כל עוונותיו'. וצריך להבין הכיצד מקומה של גמילות חסדים נמצא בין דרגות העצומות של העוסק בתורה והקובר את בניו.

אלא הוא גופא נראה מכאן, שאכן גדולה מעלתה של גמילות חסדים עד למאוד, שהיא עיקרו ותחילת בנינו של עולם ככתוב (תהלים פט ג) 'כי אמרתי עולם חסד יבנה', ודרשו חז"ל (סוטה יד.): דרש ר' שמלאי, תורה, תחילתה גמילות חסדים וסופה גמילות חסדים. תחילתה גמילות חסדים, דכתיב (בראשית ג כא) 'ויעש ה' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם', וסופה גמילות חסדים, דכתיב (להלן לד ו) 'ויקבור אותו בגיא'. ובתנחומא (וישלח י) הוסיף: אמצעיתה ביקור חולים שנאמר (בראשית יח א) 'וירא אליו ה' באלוני ממרא'.

דביקות עליונה ע"י גמילות חסדים

בגמילות חסדים ישנם שלשה עניינים אלו שנכתבו בתורה. האחד, לזון ולפרנס עניים שנכלל במעשה ה' - 'ויעש כתנות עור וילבישם'. השני, גמילות חסד לחיים שהיא ביקור חולים. והשלישי, גמילות חסד עם המתים כדכתיב 'ויקבור אותו בגיא'. ובשלשה אלו נדבק האדם בבוראו כאמרת אלוה צרופה בפסוק שלפנינו כמו שאמרו בגמרא (שם) **אַחְרֵי ה' אֱלֹקֵיכֶם תִּלְכוּ**, וכי אפשר לו לאדם להלך אחר השכינה, והלא כבר נאמר (לעיל ד כד) 'כי ה' אלקיך אש אוכלה הוא'. אלא להלך אחר מידותיו של הקב"ה, מה הוא מלביש ערומים וכו' אף אתה וכו'.

כשעוסק בתורה וגומל חסדים זוכה

להיעשות מרכבה לשמו יתברך

וידועים דברי **החתם סופר** (בהעלותך ד"ה הרק) על הגמרא שדרשו הדרדקי (שבת קד.): א' ב' אלף בינה, ג' ד' גמול דלים, ה"ו שמו של הקב"ה, אם

מילין יקירין

פרקי הדרכה ועבודה ה' על סדר הפרשה

המשך מגילון הקודם:

זהירות יתירה מטכנולוגיה אסורה (ב')

עשיר בשי"ן ימנית, זה אומר לך על שמאל שהיא ימין, שגם העושה שמאל יזכה לעושר וכבוד אם כך אמרו חכמים.

לכל הפחות לנסות - והבא להיטהר מסייעין בידו

הצדיקים יודעים מה התיקון של הדור, אך המפספס את מה שהם הורו לנו, ואינו מקיים עדיין, לכל הפחות ינסה. הרי כולנו יודעים שהבא להיטהר מסייעין בידו, ממילא כל הקושי זה רק בהתחלה - לפתח חטאת רובץ, אך מיד לאחר מכן מקבלים סיוע מהקב"ה שעוזר לכל אחד להתגבר על יצרו כמו שאמרו חז"ל יצר הרע מתגבר על האדם בכל יום ומבקש להמיתו, ואם אין הקב"ה עוזרו אינו יכול לו (קידושין ל:). כשיש סיוע זה כבר יותר קל, ולכן ינסה לשמוע בכל דברי חכמים ובעזרת הסיוע השמימי שמקבל יצליח לשמוע ולקיים את דבריהם ולזכות לתקן את המצוה של הדור שלנו - ולא תביא תועבה אל ביתך. וכל הקושי זה רק בהתחלה 'לפתח חטאת רובץ'. היצר הרע בא בהתחלה שאין עזרה של בורא עולם, אבל כשיש עזרה זה קל.

בוודאי אדם שלא שקע במצולות המכשירים הפסולים יש לו פי כמה וכמה להיזהר שלא יבוא לידי כך. כי היצר הרע מתחיל בדברים קטנים, כמו שדוד המלך ע"ה אומר בתהלים (תהלים יט יב) 'גם עבדך נזהר בהם בשומרם עקב רב', עקב רב' הכוונה על הדברים הקטנים אלו הנראים כעקב בחשיבותם כמו עקב של אדם שהוא למטה מכל האדם ונדרס בכל רגע. וזה מה שדוד המלך מלמד אותנו 'גם עבדך נזהר בהם', היצר הרע מתחיל בדברים קטנים, מזלזל בתקנה, בגדרים וסייגים, באמרו וכי מה יש להחמיר, זו הרי רק תקנת חכמים ואין עליה עונש, אך על האדם להשכיל ולעמוד איתן כנגדו, שאם יתן לו דריסת רגל אט

המשך בעמוד הבא

גם מי שעובד אין לו תירוץ של אין ברירה ולא נאמר כי כל זה נאמר רק לבני תורה אבל מי שעובד אין לו ברירה. כי אין דבר כזה. על כל אחד נאמר (אבות פ"ג מ"א) 'ודע לפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון'. וזה נאמר גם על העובר על דברי חכמים שאסרו מכשירים אסורים, שכן התנא אינו אומר 'ליתן דין וחשבון לפני ה'", אלא אומר 'לפני מלך מלכי המלכים' מי הם מלכי המלכים, הלא הם גדולי הדור שכולנו תלמידיהם, שכן נקראים הם בגמרא (גיטין סב.) מאן מלכי - רבנן, וביאר הקדושת לוי (לקוטים ד"ה מלך) שכיון שהצדיקים גוזרים והקב"ה מקיים נמצא כי הם מולכים על מלך העולם כביכול, ובא לומר לנו כי זה בכלל הדין וחשבון.

ואם גדולי הדור אמרו להתרחק 'ולא תביא תועבה אל ביתך', לשמור על העינים, להישמר מכל המכשירים הטמאים, אז אנחנו מקיימים את דבריהם ובכך מקיימים 'ושמרת לעשות ככל אשר ירוך' (להלן יז י), 'לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל', וברש"י כתב מחז"ל: אפילו אומר לך על ימין שהוא שמאל. גם אם אדם חושב אחרת ולדעתו נראה שזה ימין והצדיקים אומרים שזה שמאל, אז זה ככה ולא תסור מן הדבר.

השכר הגדול לשומע דברי חכמים

וכאן גם טמון גודל השכר לשומע לדברי חכמים, כפי שאומר מו"ר אבי צוק"ל בשם צדיקים, היכן מצינו שחכמים אומרים על ימין שהוא שמאל. ותירצו, כתוב (להלן יד כב) 'עשר תעשר את כל תבואת זרעך', לשם מה כפל הדברים 'עשר תעשר' הרי יכול היה לומר 'עשר'. אלא אמרו חכמים ודרשו בגמרא (שבת קיט.) 'עשר בשביל שתתעשר', אם אתה מעשר אתה זוכה להיות עשיר. יוצא אפוא כי במקום שהיה כתוב 'תעשר' בשי"ן שמאלית, דרשו חכמים 'תעשר' תהיה

(שם טז ח). ואפילו שאדם לא נמצא בדרגה גבוהה כזו, על כל פנים יש לו סיוע להצליח בכל דרכיו כשעושה בהם את רצון ה' ונשמר מכל משמר מהכלים הנוראים.

סגולת המצוות שהם עצות לבני ישראל לפתוח על ידיהם שערי ברכה וטובה

וְאֶכְלֶתָּ לְפָנַי ה' אֱלֹקֶיךָ בְּמָקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר לְשֵׁפֶן שְׁמוֹ שָׁם מַעֲשֵׂר דְגָנְךָ תִּירְשָׁךָ וְיִצְהָרְךָ וּבְכֹרֶת בְּקָרְךָ וְצֹאנְךָ לְמַעַן תִּלְמַד לִירְאָה אֶת ה' אֱלֹקֶיךָ כָּל הַיָּמִים (יד כג).

איתא בזוהר הקדוש (יתרו פב:) שתרי"ג מצוות הם תרי"ג עצות שנתנה התורה אדם להיטיב בהם דרכיו, כדי להידבק על ידיהם בשכינה הקדושה, שתהיה השכינה שורה ומתהלכת בקרב בני ישראל, וכדי לזכות בהם לחיי העולם הבא.

והוסיף בקדושת לוי (פסח ד"ה חכם) שמקרא מלא הוא, למען תלמד ליראה את ה' אלקיך כל הימים, שכל התורה והמצוות הן בכדי לבוא על ידיהם ליראת הרוממות ואהבת ה'.

ובבני יששכר (חודש ניסן מאמר ד דרוש ז) כתב שזו היא סגולת המצוות שהם עצות לבני ישראל לפתוח על ידיהם שערי ברכה וטובה, כי כל מצות עשה מעוררת לפי שורשה שפע גנזי ברכות ישועות וחסדים מן השמים, וכן ההימנעות מלעבור על מצות לא תעשה מונעת השפעה לכוחות הרע והסטרא אחרא, כי הכל תלוי במעשיהם של ישראל וכמו שכתוב (להלן ל, טו) 'ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב ואת המוות ואת הרע'.

אט ישלוט עליו ויסיתנו לדברים חמורים יותר, עד שמגיע חלילה וחס לעבוד עבודה זרה. ואשרי ואשרי חלקו של הנמנע מלתת דריסת רגל ליצר, וכמו שאמר דוד המלך ע"ה (שם א א) 'אשרי איש אשר לא הלך בעצת רשעים ובדרך חטאים לא עמד ובמושב לצים לא ישב' והסבירו חז"ל (ע"ז יח:): אם הלך סופו לעמוד ואם עמד סופו לשבת, שכך אומנתו של היצר. וכך כתוב (משלי א טו-טז) 'בני אל תלך בדרך איתם מנע רגלך מנתיבתם כי רגליהם לרע ירצו'.

לפיכך לא יאמר האדם, הרי אנחנו מתפללים, שומרים שבת, נותנים צדקה. כי כשהקב"ה יבוא בחשבון עם האדם יראה כי 'אחת דיבר אלקים שתים זו שמעתי' (תהלים סב יב), אמנם מדובר רק בעבירה אחת שעבר, אך 'שתים זו שמעתי' זה משליך על כל המצוות של האדם, שכאשר עושה אותם בטומאה יבוא לראות כל מצוה ויראה כי נמחק הכל בחשבון הזכויות שלו. בפרט במכשירים האסורים שזה לא מניח לאדם להתפלל ללא מחשבות זרות וללא ניתוק המחשבה כך שבכל אופן יוצא שלא קיים את המצוה כמו שצריך.

כשעושים רצון ה' ניתן להסתדר ללא טכנולוגיה

עוד כדאי לדעת, כי הקב"ה עוזר לאדם שיוכל להסתדר גם ללא טכנולוגיה, כמו שמו"ר אבי ע"ה בעת שהיה בודק את הסכין סיפר לי פעם, שהמליץ הגדול הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב ע"ה לא היה שוחט אם לא היה רואה שם הוי"ה על הסכין. פעם הלך בדרך עם מלוויו, והראה להם להיכן ללכת, כששאלוהו מנין יודע, השיב כי שם הוי"ה הולך לפניו ורואה להיכן צריך ללכת. הרי לנו שהצדיקים אינם צריכים טכנולוגיות כדי לדעת את הדרך, יש להם ידיעה ברורה כי ה' מנחה אותם ומוליכם, 'שויתי ה' לנגדי תמיד כי מימיני בל אמוט'

א. וכך הם דברי הזוהר: רבי יהודה פתח, 'מי ימלא גבורות ה' ישמיע כל תהילתו, בכמה ארחין אורייתא אסהידית בבר נש דלא יחוב קמי מאריה, בכמה ארחין יהיב ליה עיטא דלא יסטי מארחיו לימינא ולשמאלא, בכמה ארחין יהיב ליה עיטא היך יתוב קמי מאריה וימחול ליה. דתנן שית מאה ותלת עשר זיני עיטא יהיב אורייתא לבר נש למהוי שלים במאריה, בגין דמאריה בעא לאוטבא ליה בעלמא דין ובעלמא דאתי, ויתיר בעלמא דאתי [-רבי יהודה פתח, 'מי ימלא גבורות ה' ישמיע כל תהילתו, בכמה דרכים העידה התורה באדם שלא יחטא לפני אדונו. בכמה דרכים נתנה לו עצה שלא יסטה מדרכיו ימין ושמאל. בכמה דרכים נתנה לו עצה איך ישוב לפני אדונו וימחול לו. ששנינו, שש מאות ושלשה עשר מיני עצה נתנה תורה לאדם להיות שלם באדונו, משום שאדונו רוצה להיטיב לו בעולם הזה ולעולם הבא, ויותר לעולם הבא].

יצא לאור ע"י מכון אור לישורים
 © כל הזכויות שמורות
 אין להעתיק או לגשת ללא אישור
 מפורש בכתב ממכון אור לישורים
 עיצוב ועימוד: שוקי קנר